

Sl.No. XXXXXX

10 (G)
(MARCH, 2023)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 80

સૂચનાઓ :

- 1) સ્પષ્ટ વંચાય તેવું હસ્તલેખન જાળવવું.
- 2) આ પ્રશ્નપત્રમાં ચાર વિભાગ A, B, C અને D છે. તથા 1 થી 39 પ્રશ્નો છે.
- 3) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. આંતરિક વિકલ્પો આપેલા છે.
- 4) પ્રશ્નની જમણી બાજુમાં અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
- 5) સૂચના પ્રમાણે આકૃતિઓ સ્વચ્છ, સ્પષ્ટ અને પ્રમાણસર દોરવી.
- 6) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ ક્રમમાં લખવા.
- 7) પ્રશ્ન - 39 નક્કાપૂર્તિ ફરજિયાત છે. તેમાં ફક્ત અંધ વિદ્યાર્થીઓ માટે અલગ પ્રશ્નો છે.

વિભાગ - A

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માઝ્યા મુજબ જવાબ લખો. (દરેકનો 1 ગુણ)

[16 × 1 = 16]

- યોગ્ય જોડકાં જોડો.

[3]

(A)

(B)

- 1) મૌર્યયુગની ઊંઘા કમળની આકૃતિ ઉપરના શિલ્પ (A) દેવાસુર સંગ્રામ
- 2) ભરતમુની (B) રંગપુર, રોઝડી
- 3) હડપ્પા (C) સિંહ અને વૃષભ
- (D) લારખાના જિલ્લો

• નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

4) વેદાંગ સાહિત્યમાં કર્મકાંડ, જ્યોતિષ, અને વ્યાકરણનો સમાવેશ થાય છે. [1]

5) અમને ચારે દિશાઓથી સારા અને શુભ વિચારો પ્રાપ્ત થાય આ સંદેશ સામવેદમાંથી લેવામાં આવ્યો છે. [1]

6) એક શિંગી ગેંડા મોટી સંખ્યામાં ગુજરાતમાં જોવા મળે છે. [1]

• નીચેના પ્રશ્નોનાં સંક્ષિપ્તમાં જવાબ લખો.

7) ચંબલ બહુહેતુક યોજના દ્વારા કયા રાજ્યોને લાભ મળે છે? [1]

8) ગામનું પાણી ગામમાં, સીમનું પાણી સીમમાં “વરસાદી પાણીનો સંગ્રહ કરી કયા ગામે પાણીની સમસ્યા ઉકેલી.” [1]

9) એમોનીયા ગેસ, બેન્ઝોઈલ વગેરે ના ઉપ ઉત્પાદનો છે. [1]

• નીચે આપેલી ખાલી જગ્યામાં યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

10) વ્યાપારતુલા હકારાત્મક બને તે માટે ભારત સરકારે પ્રોજેક્ટ શરૂ કર્યો છે. [1]

(મેઈક ઈન ઈન્ડિયા, સ્કીલ ઈન્ડિયા, પ્રોડક્ટ ઈન્ડિયા)

- 11) દિબ્રુગઢ થી કન્યાકુમારીને જોડતો રેલમાર્ગ ભારતનો સૌથી લાંબો રેલમાર્ગ છે જેતરીકે જાણીતો છે. [1]

(ચેન્નઈ એક્સપ્રેસ, આશ્રમ એક્સપ્રેસ, વિવેક એક્સપ્રેસ)

- 12) મગનભાઈ અને તેમના મિત્રો અનાથ આશ્રમમાં દર રવિવાર માનદસેવા આપે છે આ પ્રવૃત્તિ છે. [1]

(આર્થિક, બિનઆર્થિક, મજૂરી)

- નીચેના પ્રશ્નોના આપેલા વિકલ્પો માંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો.

- 13) ના કારણે મુડી અને ટેકનોલોજીને પ્રોત્સાહન મળે છે. [1]

(A) ઉદારીકરણ

(B) નિજીકરણ

(C) સામાજીકરણ

(D) વૈશ્વીકરણ

- 14) ખાદ્ય પદાર્થોની ગુણવત્તાનું નિયમન કરતી સ્વૈચ્છિક સંસ્થા કઈ છે? [1]

(A) BIS

(B) ISO

(C) FPO

(D) CAC

- 15) ડોક્ટરે મને બી.સી.જીની રસી લેવા માટે સલાહ આપે છે આ રસી મને રોગ સામે રક્ષણ આપે. [1]

(A) ક્ષય

(B) પોલિયો

(C) ઓરી

(D) ડીપ્થેરીયા

- 16) જાહેર વિતરણ પ્રણાલીને વધુ સુદૃઢ બનાવવા નવી કઈ બાબતો અમલમાં મૂકી છે? [1]
- (A) ડ્રાઈવિંગ લાઈસન્સ (B) એટીએમ કાર્ડ
- (C) બાયોમેટ્રિક ઓળખ (D) ચૂંટણીનું ઓળખ પત્ર

વિભાગ - B

- નીચે દર્શાવેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં 20 થી 30 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (દરેકના 2 ગુણ) [10 × 2 = 20]

- 17) દ્રવિડોએ આપણને કઈ ધાર્મિક પરંપરાઓ આપી હોવાનું મનાય છે. [2]

અથવા

- 17) ભારતીય વારસાનાં જતન અને સંરક્ષણ અંગે આપણી બંધારણીય ફરજો જણાવો.

- 18) પ્રાચીન ભારતનાં ચર્મ ઉદ્યોગનું મહત્ત્વ જણાવો. [2]

- 19) ખજૂરાહોનાં મંદિરો વિશે ટૂંકમાં માહિતી આપો. [2]

- 20) પાટણના પ્રાચીન સ્થાપત્ય વિશે માહિતી આપો. [2]

- 21) પર્યટન ઉદ્યોગથી થતાં લાભો જણાવો. [2]

22) વન સંરક્ષણ અંગેના કોઈ પણ ચાર ઉપાયો જણાવો.

[2]

અથવા

22) જૈવ આરક્ષિત ક્ષેત્ર એટલે શું?

23) જળ વ્યવસ્થાપન માટે કયા મુદ્દા ધ્યાનમાં રાખવા જોઈએ.

[2]

24) ખનીજ સંરક્ષણ માટેના કોઈ પણ ચાર ઉપાયો જણાવો.

[2]

અથવા

24) આજના સમયમાં સૌર ઊર્જાની ઉપયોગિતા જણાવો.

25) ખાંડ ઉદ્યોગ વિશે ટૂંકમાં માહિતી આપો

[2]

અથવા

25) પર્યાવરણીય અતિક્રમણને રોકવાના ઉપાયો જણાવો.

26) આતંકવાદની સામાજિક અસરો જણાવો.

[2]

વિભાગ - C

- નીચે દર્શાવેલ પ્રશ્નોના મુદ્દાસર 50 થી 60 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (દરેકના 3 ગુણ) $[8 \times 3 = 24]$

27) પ્રાચીન યુગથી ભારત નગર આયોજનમાં નિપુણ રહ્યું છે, આ વાક્ય સાબિત કરો. [3]

અથવા

27) મોઢેરાનું ભવ્ય સૂર્યમંદિર વિશે ટૂંકનોંધ લખો.

28) ચંદ્રગુપ્ત મૌર્યના ગુરુ ચાણક્યે અને ખુદ ચંદ્રગુપ્ત મૌર્યે અહીં શિક્ષણ લીધું હતું આ પ્રાચીન ઐતિહાસિક વિદ્યાપીઠનું વિગતે ગર્ણન કરો. [3]

29) નીચેના શબ્દોનો અર્થ સમજાવો. [3]

(1) રાષ્ટ્રીય સંસાધન

(2) લેટેરાઈટ જમીન

(3) જમીન ધોવાણ

30) સમાજવાદી પદ્ધતિનાં લક્ષણો અને તેના લાભો જણાવો. [3]

અથવા

30) ભારતીય અર્થકારણના માળખા વિશે માહિતી આપો.

31) સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘ દ્વારા સંચાલીત વિશ્વવ્યાપાર સંગઠનના ધ્યેયો અને કાર્યો જણાવો. [3]

32) ઉત્પાદકો અને વેપારીઓ દ્વારા ગ્રાહકોનું વિવિધ રીતે શોષણ થાય છે કારણો જણાવો. [3]

અથવા

32) જો ગ્રાહકને કોઈ માલ કે સેવામાં ત્રુટિ કે ખામી જણાય તો ફરિયાદ કેવી રીતે કરશો?

33) ભારત સરકાર દ્વારા મહિલા શોષણ અટકાવવા કયા પગલાં ભરવામાં આવ્યા છે? [3]

34) સાંપ્રદાયિકતા એ વ્યક્તિ, સમાજ અને રાષ્ટ્રના વિકાસને અવરોધતું પરિબળ છે તેને રોકવા શું પગલાં લેવા જોઈએ. [3]

વિભાગ - D

• નીચે દર્શાવેલ પ્રશ્નોના સવિસ્તાર 100 થી 120 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (દરેકના 4 ગુણ) [5 × 4 = 20]

35) પ્રાચીન કાળથી ભારત ગણિતશાસ્ત્રમાં ખૂબ જ પ્રગતિ સાધી છે તેને વિસ્તાર પૂર્વક જણાવો. [4]

અથવા

35) પ્રાચીન ભારતનું વાસ્તુશાસ્ત્ર ક્ષેત્રે મહત્વનું પ્રદાન છે આ વાક્ય સિદ્ધ કરો.

36) ભારતમાં કૃષિક્ષેત્રે થયેલા સંસ્થાનગત સુધારા જણાવો. [4]

37) ગરીબી ઉદ્ભવવાનાં કારણોની ચર્ચા કરો.

[4]

અથવા

37) ભારતમાં બેરોજગારીના સ્વરૂપોની ચર્ચા કરો.

38) રાષ્ટ્રીય અન્ન સલામતી કાયદો 2013 શું છે? અને તેના હેતુઓ જણાવો.

[4]

39) ભારતનાં રેખાંકિત નક્શામાં નીચેની વિગતો આપેલા નક્શામાં યોગ્ય સંજ્ઞાઓ વડે યોગ્ય સ્થાને દર્શાવો.

[4]

- (1) રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન દયીગામ
- (2) કોફી ઉત્પન્ન કરતો એક પ્રદેશ
- (3) રાઉરકેલા લોખંડ પોલાદ સંકુલ
- (4) રાષ્ટ્રીય જળમાર્ગ - 2 બ્રહ્મપુત્ર નદી દુબ્રીથી સાધ્વિયા

ફક્ત અંધ ઉમેદવારો માટે.

- (1) રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન દયીગામ કયા રાજ્યમાં આવેલ છે?
- (2) ભારતમાં કયા રાજ્યમાં સૌથી વધુ કોફીનું ઉત્પાદન થાય છે?
- (3) રાઉરકેલા પોલાદ સંકુલ કયા રાજ્યમાં આવ્યું છે?
- (4) ભારતમાં સૌથી લાંબો જળમાર્ગ કયો છે અને કેટલા કિ.મી. નો છે?

